

Петар ШКРБИНА

„*Interesi te se posilni od moralot*”

Грчката армија одржа воена вежба или помала маневарска вежба со боево гаѓање на локацијата на цивилното население во Леринскиот округ, а не на официјален воен полигон, за кој се предвидени такви активности. Кога констатираме дека е изведена маневарска вежба со боево гаѓање, под тоа подразбираме дека во тие вежби учествувале повеќе родови на грчката војска од специјални единици па сè до моторизирани пешадиски и тенковски сили. Имајќи предвид дека тоа се случи во регион кој е населен само со македонско население, тогаш овој настан може исклучително да се сведе под поимот демонстрација на сила и заплашување на македонското население.

Со изведување боево гаѓање врз земјоделското приватно земјиште на локалното население се добива уште една дополнителна димензија - тоа е еколошкото загадување кое битно ќе влијае врз земјоделската економија на тој крај. Како што војната е продолжена рака на политиката (Клаузовиќ), така и изведувањето на маневрите во Леринскиот округ претставуваат продолжена рака на сегашната грчка националистичка политика.

Се поставува логично прашање - дали настанот кој беше изведен во пограничниот дел со Македонија претставува само демонстрација на сила и заплашување на локалното население или има и друга цел? Познато е дека по осамостојувањето Македонија не договори усогласени постапки за одржување на граничната линија со Грција. Познати ни се проблемите кои ги имаме со Дојранското Езеро и со грчкото самоиницијативно испуштање на водите од него (наспроти важечките меѓународни договори) и пренасочување на природните водни текови кон Дојранското Езеро за наводнување на Солунското поле. Се поставува прашањето дали е намерно недефинирањето на граничната линија меѓу Македонија и Грција, која преку посебен договор утре може да отвори некои прашања во врска со дополнителните територијални барања на Грција. Оваа кон-

истакнува дека Македонија води иредентистичка политика со територијални барања. Нашата несоодветна и неусогласена надворешна политика и истапување на некои полуофицијални личности ѝ дава повод на грчката страна за ваквите постапки. Не сум сигурен дека во рамките на севкупното решавање на спорот со Грција нема да се појави некое територијално барање на Грција кон Македонија. Проблемот е во тоа што тогаш нема да имаме некој сојузник кој ќе се заземе на наша страна.

Изведувањето маневри и воени вежби како продолжена рака на политиката е позната во светот. Во 1968 година членките на Варшавскиот договор три седмици изведуваа воени маневри на границата со тогашна Чехословачка, со респективна воена сила од 200.000 војници, припадници на унгарската, полската и советската армија. По реализираните ма-

ВОЕНИТЕ ВЕЖБ АРМИЈА ВО ЛЕР - ДЕМООНСТРАЦ

Изведувањето на вежбите во Леринскиот округ со боева муниција има уште една сериозна последица. При вршењето на такви боеви гаѓања доаѓа до сериозно загадување на човековата околина и земјоделското земјиште. Една граната со калибар од сто милиметри создава околу 50 метри кубни штетни гасови, кои ги загадуваат земјата и воздухот. По оваа вежба, во зависност од тоа колку гранати биле испукани, потребно е долго време за ревитализација на земјиштето. Тоа може да трае со години. Во наредниот период земјоделските производи од тој регион ќе изгубат на квалитет и директно ќе влијае врз економската положба на македонското население од тој крај.

статација треба внимателно да се проучи и да се прифати за да не бидеме затечени и изненадени.

Имаше еден пример кога пред шест години грчката Армија со дваесет војници зазеде еден спорно мал и ненаселен остров во близина на Турција. Грција сметаше дека ако го заземе островот со воена сила и го постави своето знаме дека тоа автоматски ќе стане нејзина територија. Меѓутоа, одлучната акција на турската војска го спречи остварувањето на грчката намера. Овој инцидент беше причина за можна војна меѓу Грција и Турција, која беше спречена со ангажирање на НАТО, бидејќи и двете земји се членки на НАТО.

Грчката званична политика постојано

неври тие извршија инвазија врз Чехословачка и ја урнаа "Прашката пролет", а на власт донесоа луѓе кои му беа лојални на тогашниот Советски сојуз.

Во поранешна СФРЈ, тогашната ЈНА два пати демонстрираше сила на Косово и тоа во 1968 и во 1981 година, со можност за употреба на воена сила. Тоа истото го направи и СР Југославија на Косово во периодот од 1992 до 1999 година. Тоа се докази дека војската беше во функција на политиката. На краткотрајните војни во Грузија им претходоа големи маневри на руската војска во Северна Осетија. Истите сили кои ги изведуваа маневрите или воените вежби влегоа во Грузија и ја поразиле грузиската војска. Примери за вакво однесување на воени сили при ре-

шавање на политички цели има безброј. Бидејќи вистинските намери на грчката војска во Леринскиот округ не ни се сосема јасни, ваквите активности би требало сериозно да бидат земени предвид и да се предвидат можните контрамерки, вклучувајќи и воени контрамерки на наша територија.

Според бројот на војниците и степено-от на опременост, грчката Армија е најсилна и најголема армија на Балканот. Таа има повеќе од 200.000 војници (последниот податок е 236.000) во сите три вида воздухопловство, морнарица и копнена војска. Во Декларацијата од Истанбул на ОБСЕ или Виенскиот документ 99 од 1999 година (чиј потписник е и Грција), определени се критериумите по кои се знае колку војници и тешко вооружување може да има една држава во однос на бројот на населението. Критериум е бројот на војниците да биде од 0,8 до 1,8

војник на бројот на жителите. Грчката Армија е надвор од тој критериум и располага со 2,51 војник во однос на бројот на жителите. НАТО го толерира ваквото пробивање на критериумот на наведената Декларација, бидејќи во рамките на воените планови на НАТО Грција има посебна улога. Нашето постојано повикување дека во мировните мисии Грција учествува само со 0,4 отсто е погрешно, бидејќи не ни се познати причините за вистинската употреба на грчката Армија во т.н. големи операции на НАТО. Нашето повикување на Грција за малиот број ангажирани војници во мировните мисии ја покажува нашата тотална неинформираност за улогата на грчката Армија во рамките на НАТО. Македонија пред себе има респектибилна армија, факт кој треба да се има предвид. Дополнителен аргумент кон оваа констатација е дека во наредниот период од

пет години Грција ќе вложи седум милијарди долари за опремување и осовременување на својата Армија. Постои премолчна согласност од Алијансата за тоа што опремувањето на грчката Армија, покрај со западна опрема, се врши и со набавка од Руската Федерација (ракетни системи, тенкови и друга опрема), а сè тоа има далекусежни цели, особено во енергетскиот систем.

Изведувачето на вежбите во Леринскиот округ со боева муниција има уште една сериозна последица. При вршењето на такви боеви гаѓања доаѓа до сериозно загадување на човековата околина и земјоделското земјиште. Една граната со калибар од сто милиметри создава околу 50 метри кубни штетни гасови, кои ги загадуваат земјата и воздухот. По оваа вежба, во зависност од тоа колку гранати биле испукани, потребно е долго време за ревитализација на земјиштето. Тоа може да трае со години. Во наредниот период земјоделските производи од тој регион ќе изгубат на квалитет и директно ќе влијае врз економската положба на македонското население од тој крај.

Од друга страна, пак, нелогична и крајно избрзана е изјавата на нашиот министер за одбрана, кој на една таква голема армија ѝ го нуди нашиот полигон Криволак за вежбовни и боеви активности. Полигонот Криволак, кој има околу 40.000 метри квадратни површина се наоѓа во централниот регион на нашата држава и се вбројува во еден од најдобрите полигони во Европа (по украинскиот полигон Јаворово). Доколку ние како држава сме се определиле земјоделието да ни биде значајна активност во развојот на земјата, тогаш било какво загадување на земјиштето и на воздухот на Криволак е крајно контрапродуктивно. На само десеттина километри од полигонот Криволак се наоѓа најголемата македонска лозарска регија Тиквеш (Кавадарци) и Неготино. Водотеците и атмосферската вода од загаденото земјиште на Криволак влегуваат во реката Вардар. Целиот регион, а тука спаѓа и Гевгелиското поле, се наводнуваат од Вардар, чија вода спаѓа во четврта категорија по квалитет. Во моментот е преземена акција за исправање на коритото на реката Вардар и негово оддалечување од бунарите кои го полнат Дојранското Езеро. Причина за оваа акција е лошиот квалитет на водата во бунарите поради влијанието на подземните води од реката Вардар. Од еколошки причини би требало полигонот Криволак да добие посебен третман за негова употреба во воени цели. Треба да се одлучи што ѝ е поважно на државата - дали да се продолжи со обука и со загадување од страна на странските армии (како што на Словенците им дозволивме боева обука на Криволак), а своевременно единиците на КФОР интензивно го користеа Криволак, или да се определиме за развој на земјоделието. Во тој контекст треба дополнително да се оцени грчката вежба со боева муниција во Леринскиот округ, покрај политичкиот и воениот притисок врз македонското население.

И НА ГРЧКАТА ИНСКИОТ ОКРУГ ИЈА НА СИЛА

Во 1968 година членките на Варшавскиот договор три седмици изведуваа воени маневри на границата со тогашна Чехословачка, со респективна воена сила од 200.000 војници, припадници на унгарската, полската и советската армија. По реализираните маневри тие извршија инвазија врз Чехословачка и ја урнаа "Прашката пролет", а на власт донесоа луѓе кои му беа лојални на тогашниот Советски сојуз.

